

Budgetaftale 2027: Fokus på driften

Aabenraa, den 31. august 2026

Der er indgået et budgetforlig mellem Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Slesvigsk Parti, Liberal Alliance, Danmarks Demokraterne, Socialistisk Folkeparti, Venstre, Radikale Venstre og Konservative.

Budgetforliget for budget 2027 viderefører de seneste års investeringer i fremtidens velfærd og understøtter dermed den fortsatte udvikling i vores fælles udviklingsstrategi – "Det Gode Liv 2039", der har som ambition at udnytte de muligheder, som udspringer af vores førerposition i den grønne omstilling, og at styrke de gode rammer for at bo, leve og drive virksomhed i Aabenraa Kommune.

Budgetforliget hviler på et robust økonomisk fundament, hvor der er styr på de økonomiske rammer. Det er glædeligt, at årets økonomiaftale og rammerne i Aabenraa Kommunes økonomiske politik giver mulighed for at prioritere et råderum på driften i budgettet for 2027-2030, uden at der skal gennemføres besparelser eller omprioriteringer.

Parterne er enige om forud for prioriteringen af råderummet at afsætte 3,5 mio. kr. i 2027 til at imødekomme de forventede udgifter til håndtering af voldgiftsavgørelse om deltidsansattes ret til betaling for overarbejde. Sammen med det afsatte beløb i 2026 er der samlet reserveret i alt 25 mio. kr. til at kompensere både nuværende og tidligere deltidsansatte, som er omfattet af afgørelsen.

Tilsvarende er parterne enige om at indfri målsætningen i den økonomiske politik om at afdrage 100 mio. kr. på den langfristede gæld i perioden 2027-2031. Derfor nedbringes feriepengeforpligtelsen ekstraordinært med 8,5 mio. kr. i 2027.

Det er afgørende for forligsparterne, at budgetforliget holder sig inden for rammerne af den økonomiske politik. Det indbefatter, at resultatet af ordinær drift i 2027 er mindst 140 mio. kr., at anlægsrammen er på mindst 160 mio. kr., at lånoptagelsen nedbringes, og at den gennemsnitlige kassebeholdning udgør mindst 175 mio. kr.

Drift

På driftssiden har årets økonomiaftale og Aabenraa Kommunes egen økonomiske situation givet mulighed for at prioritere driftsudvidelser for ca. 33 mio. kr. i 2027 og de efterfølgende år.

Ankomstcenter Frøslevlejren.

Der er i Byrådet enighed om, at Frøslevlejren rummer en unik fortælling af national og international betydning. Det har gennem flere år været forskellige initiativer til, hvordan man har kunnet udvikle Frøslevlejren til endnu bedre at udnytte potentialerne bl.a. ved flere anlægstilskud og driftstilskud. Med efterskolens lukning har det aktualiseret behovet for at finde et grundlag for en fremtidig robust drift. Samtidig har det øgede fokus på Hærvejens muligheder for at skabe opmærksomhed på vores landsdel betydet, at der har åbnet sig nogle støttemuligheder fra NordeaFonden af betydelig størrelse.

På den baggrund er parterne enige om at afsætte 10 mio. kr. som kommunens bidrag til et fælles velkomstcenter med brugerne i Frøslevlejren. Pengene afsættes under forudsætning af medfinansiering fra NordeaFonden på et tilsvarende beløb, dvs. op til 10 mio. kr. Hvis der ikke opnås tilsagn fra fonden går de 10 mio. kr. tilbage til fornyet anlægsprioritering i budgetlægningen for 2028. Midlerne skal frigives, og der er dermed en politisk beslutningsproces inden midlerne endeligt anvendes. Midlerne finansieres med 8,76 mio. kr. fra den uprioriterede anlægspulje i 2027 samt 1,24 mio. kr. i 2027 fra driftspuljen, som konverteres til anlæg.

Derudover er parterne enige om at afsætte økonomi til varig drift, som minimum, på det nuværende niveau. Driftsbudgettet i 2027 øges med 0,4 mio. kr. og 1,6 mio. kr. i de efterfølgende år, så det fremtidige budget fra kommunens side udgør ca. 1,8 mio. kr.

Parterne er ligeledes enige om, at der skal ske en afklaring af den fremtidige organisering af Frøslevlejren i 2027 med henblik på at finde den organisationsform, der bedst understøtter lejrens fortsatte udvikling og et robust grundlag for den fremtidige drift. Afklaringen gennemføres af Kultur- og Fritidsudvalget i tæt dialog med DSI Frøslevlejrens bestyrelse og skal belyse de relevante organisationsmodeller som grundlag for Byrådets efterfølgende stillingtagen.

Tværgående indsatser

Der afsættes 1 mio. kr. i 2027 i en beredskabspulje på tværs af forvaltningsområder, som målrettes investeringer i nødstrømsanlæg og klargøring hertil.

Parterne anerkender vigtigheden af arbejdet med at øge trivslen og reducere sygefravær blandt kommunens medarbejdere. Der afsættes på den baggrund 0,750 mio. kr. årligt til personaleaktiviteter til supplerende tiltag, der kan nedbringe sygefravær og styrke trivsel. Tiltagene skal supplere og styrke den eksisterende indsats til nedbringelse af sygefravær. Indsatserne prioriteres i samarbejdsudvalget HMU. Midlerne er foreløbig afsat varigt, men det er aftalt, at resultaterne evalueres i 2028, hvor en nedbringelse af sygefraværet er målet. Hvis ikke der er fald i sygefraværet i 2027 i forhold til gennemsnittet i perioden 2025-2026, vil midlerne eventuelt blive genprioriteret.

Med henblik på at realisere visionen i udviklingsplanen for Fremtidens Aabenraa, som ved byens 700-års jubilæum i 2035 skal være Danmarks mest moderne og levende købstad, afsættes 2,250 mio. kr. årligt i 3 år til strategisk planlægning. Udviklingsplanen skal opdateres og tilrettes, så den lever op til udviklingsstrategien "Det Gode Liv 2039" ambitioner om øget bosætning. Parterne forudsætter, at udarbejdelsen af udviklingsplanen også har fokus på Sønderjyllandshallens fremtidige placering og tilgængelighed, ligesom mulige sundhedsboliger på arealet nord for Kilen indgår i det afsatte beløb.

Endeligt er parterne enige om at hylde de mange frivillige gennem afholdelse af en frivillighedsfest hver 2. år, og der afsættes derfor 0,6 mio. kr. i 2028 og 2030. Fremover indgår udgiften til frivillighedsfesten som en teknisk korrektion.

Plan & Bolig indsatser

Med Byrådets klare ambition om udvikling af boliger i Aabenraa Kommune, er parterne enige om at afsætte ressourcer til udmøntning af bolig-byggeprogrammet. Der afsættes 1,160 mio. kr. i 3 år.

Derudover er parterne enige om at afsætte midler til 2 byggesagsbehandlere svarende til 0,84 mio. kr. (netto) i 3 år til lovliggørelsessager og dermed forlænge den indsats, som blev igangsat sidste år.

Forligspartierne er enige om, at Plan- og Boligudvalget må arbejde videre med placering af en ny bylegeplads og igangsætte en projektering med henblik på at kvalificere et kommende anlægsønske. De afsatte midler til bylegepladsen kan delvis anvendes til finansiering af ide- og arkitekturprojekt.

Teknik & Landdistrikt indsatser

Parterne er enige om at styrke landdistrikterne gennem forskellige indsatser. Dels prioriteres de medarbejderressourcer, der gennem de sidste mange år har opbygget praksis og erfaring med understøttelse af landdistrikternes udvikling. Til dette formål er parterne enige om permanent at afsætte 1,4 mio. kr. årligt. Tilsvarende afsættes en permanent pulje til nedrivning og byfornyelse med henblik på at understøtte den positive udvikling i byer under 4.000 indbyggere.

Lokalrådenes forøgede grundtilskud videreføres med yderligere 0,150 mio. kr. årligt, og der afsættes 0,4 mio. kr. årligt til at udarbejde udviklingsperspektiver for flere mindre byer og lokalsamfund.

Derudover er parterne enige om at gennemføre en trafikanalyse i Hellevad som følge af stigende trafikmængder og sammensætning.

Der afsættes 0,3 mio. kr. til julebelysning i 2027.

Parterne er enige om, at forslaget om driftsudgifter til toiletforhold på Kollund Mole skal håndteres, som afledt drift, indenfor den allerede afsatte ramme.

Aabenraa Kommune har de sidste par år skruet op for indsatser, der styrker rammevilkår for øget turisme. På den baggrund, er parterne enige om at afsætte 0,6 mio. kr. til medarbejderressourcer, som kan drive potentialerne for yderligere turisme i Aabenraa Kommune de kommende år. Dette arbejde kan organiseres i samarbejde med Destination Sønderjylland ved tilkøb af målrettede indsatser.

Endelig er parterne enige om at videreføre den prioriterede indsats for at komme igennem ansøgningerne omkring vandindvinding og dermed indhente efterslæbet senest i 2029. Udover prioriteringen af tilladelser til markvanding afsættes midler på 0,6 mio. kr. årligt i perioden 2027-2029 til at fortsætte arbejdet med natur og Grøn Trepert. Der tilføres 0,05 mio. kr. årligt til at fortsætte indsatsen med at udplante ålegræs i kommunens fjorde.

Kultur & Fritid indsatser

På kulturområdet er parterne enige om at øge driftsbevillingen til Frøslevlejren de kommende år, så det årlige budget udgør 1,8 mio. kr. Driftsbevillingen øges med henblik på at skabe sikkerhed for driften under hensyn til mulighederne for fondsstøtte og dialogen med Nationalmuseet om den fremtidige drift jf. ovenfor.

Derudover er parterne enige om at øge driftsbevillingen til Museum Sønderjylland med i alt 0,78 mio. kr. årligt. Driftsbudgettet til Egns museet Jacob Michelsens gård styrkes med 0,1 mio. kr. årligt.

Parterne er enige om at afsætte 0,3 mio. kr. i 2027 til at undersøge mulighederne for fremadrettet at styrke synlighed og formidling af kultur-, event- og foreningstilbud med henblik på en fremadrettet samlet indsats.

På fritidsområdet tilføjes Fritidsrådet en driftsbevilling 0,03 mio. kr. årligt, og det øgede grundtilskud til forsamlingshuse på 0,370 mio. kr. gøres permanent.

Endeligt er parterne enige om at investere 0,6 mio. kr. i at udskifte lysanlæg ved Kliplev Idrætsanlæg i 2027 og afsætte 0,7 mio. kr. til investering i 5 robotter til opstregning af boldbaner i kommunen, samt at støtten til Carcommunity videreføres med 0,05 mio. kr. årligt i 2027-2029.

Der er politisk opbakning til at undersøge, om Aabenraa Kommune kan blive vært for afholdelse af Danmarksindsamlingen.

Børn & Undervisning indsatser

På dagtilbudsområdet afsættes yderligere 0,6 mio. kr. årligt til at imødekomme stigende udgifter til hjemmepasserede børn som følge af, at et stigende antal børn hjemmepasses. Herudover øges robusthedspuljen med 1,3 mio. kr. årligt med henblik på at kunne håndtere de kapacitetstilpasninger, som det faldende børnetal i dagplejen medfører.

Det har et særligt fokus at revurdere, hvordan lederne indgår i beregningen af minimumsnormeringerne. Partierne ønsker, at der ses nærmere på fordelingsmodellen for midlerne i dagtilbud. Opgaven ligger i Børne- og Undervisningsudvalget.

På folkeskoleområdet afsættes en pulje til styrkelse af arbejdet med at implementere såvel kommunens egen strategi på området samt den nationale aftale "Frihed og fordybelse". Der afsættes 5,4 mio. kr. årligt svarende til mere end 1.000 kr. pr elev. I 2027 udgør puljen 2,25 mio. kr. svarende til 5/12 af et skoleår (2. halvår 2027).

Med henblik på at videreføre en tidligere prioriteret indsats afsættes 0,5 mio. kr. i en pulje i 2027 til danskundervisning af tosprogede på frie og privatskoler særligt målrettet de tyske tilflyttere, som har bosat sig i Aabenraa Kommune de senere år.

Endelig er parterne enige om at afsætte 1 mio. kr. til fritidspædagogik i 2027. Konkret skal midlerne anvendes til indretning af skolernes SFO'er og dermed styrke de fritidspædagogiske miljøer. Det afsatte beløb svarer til ca. 500 kr. pr. tilmeldt barn i SFO. Dette med henblik på, at der på sigt investeres i at styrke den fritidspædagogiske faglighed samt investeres i et økonomisk løft af fritidspædagogikken.

Forligsparterne noterer sig, at der i Regeringsgrundlaget er beskrevet betydelige investeringer i kvaliteten i dagtilbud og på skoleområdet. I det omfang der kommer midler i finansloven til de samme indsatser, som forligsparterne har prioriteret, foretages modregning.

Forligsparterne foretager en prioritering af midlerne fra modregningen. Forligsparterne er enige om, at de første op til 600.000 kr. afsættes årligt til en styrket sprogstimulering af tosprogede børn.

Social & Senior indsatser

For at styrke grundlaget for implementeringen af ældrereformens afsættes der 2,5 millioner årligt til koordinering og opnormering i hjemme- og sygeplejen. Derudover afsættes der 2 millioner årligt til opnormering på kommunens plejehjem.

På baggrund af en gennemført afprøvning af et monitoreringsprojekt, som viste klare og veldokumenterede gevinster for både borgere, pårørende og medarbejdere, er parterne enige om at afsætte 2 mio. kr. årligt til vågeteknologi i 100 boliger fordelt på plejehjem og udvalgte bosteder.

Hertil kommer at parterne er enige om at øge puljen til §7 Forebyggende tilskud til ældreaktiviteter med 0,5 mio. kr. årligt. Der afsættes også 0,045 mio. kr. årligt til leasing af en eldrevet minibus til anvendelse i aktivitetscentre for ældre.

Parterne er også enige om at afsætte 0,25 mio. kr. i 2027 til udskiftning/renovering af gulvet i Valdemarshus.

På socialområdet afsættes 0,75 mio. kr. årligt til at videreføre "Med på holdet" – som er et idræts- og inklusionsprojekt i det almene foreningsliv for borgere på socialområdet.

Sundhed & Forebyggelsesindsatser

Forligsparterne er enige om at afsætte 0,33 mio. kr. årligt til at udvide samarbejdet med Headspace. Det konkrete indhold i samarbejdet besluttet i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget efter dialog med Headspace.

Med henblik på at fastholde det nuværende serviceniveau og overholde behandlingsgarantien på 14 dage afsættes 0,435 mio. kr. årligt, som en videreførelse af det midlertidige tilskud, der blev givet i sidste års budget.

Endeligt er parterne enige om at øge tilskuddet til TUBA, der yder gratis terapi og rådgivning til børn, unge og voksne fra familier med alkohol- og stofmisbrug. Det årlige tilskud øges med 0,235 mio. kr.

Arbejdsmarked & Uddannelsesindsatser

I lyset af beskæftigelsesreformen og de reducerede rammer til indsatser for forskellige målgrupper er parterne enige om, at styrke indsatserne for især ungemålgruppen med henblik på, at flere får en tilknytning til arbejdsmarkedet eller kommer i uddannelse. Til det formål afsættes 1,5 mio. kr. i 2027 og 2028 til at videreføre det nuværende partnerskabsprojekt med Padborg Transportcenter. Derudover afsættes 0,7 mio. kr. i 2027 og 2028 til et projekt, der skal få en bredere målgruppe tættere på arbejdsmarked og uddannelse.

Med henblik på at indfri ambitionerne i konstitueringsaftalen om at tiltrække og fastholde uddannelser i Aabenraa Kommune er parterne enige om at styrke indsatsen herfor ved at afsætte 0,699 mio. kr. årligt i 3 år.

Ud over de nævnte indsatser i denne aftale har råderummet i dette års budgetlægning gjort det muligt at prioritere en række mindre og nye initiativer i 2027 og frem. Der henvises til vedlagte prioriteringsark, hvor alle de prioriterede forslag og afsatte beløb fremgår.

Der er tale om et budgetforlig gældende for 2027. Parterne er opmærksomme på at fastholde et råderum for prioriteringer i de kommende års budgetlægning. For så vidt angår de elementer, som rækker flere år frem, vedkender parterne sig ansvaret herfor.

Konkret indbefatter budgetforliget følgende økonomiske oversigt, hvor den blå farve illustrerer, at den økonomiske politik er overholdt.

Spillerum 4B (excl. Inv.strategi)	2027	2028	2029	2030
Indtægter	-4.864.385	-4.962.714	-5.087.286	-5.243.088
Driftsudgifter incl. renter	4.695.286	4.809.192	4.947.054	5.101.289
Resultat af ordinær drift	-169.099	-153.522	-140.232	-141.799
Anlæg incl. jordforsyning	200.483	165.501	163.000	163.000
Resultat	31.384	11.979	22.768	21.201
Låneoptagelse	-23.800	-23.800	-23.800	-23.800
Afdrag på lån	37.393	35.279	36.564	37.852
Finansforskydninger	-44.388	-18	-18	-18
Påvirkning kassebeholdning	589	23.440	35.514	35.235
forventet kassebeholdning ultimo 2026	-441.000			
Engangspulje regnskab 2025	26.770			
Nedsættelse af lån	17.600	-	-	-
Forventet ultimo Kassebeholdning	-396.041	-372.600	-337.086	-301.851

Som det fremgår af tabellen, er der et overskud på ordinær drift på 169,1 mio. kr. i 2027 helt i overensstemmelse med målsætningen i den økonomiske politik. Kassebeholdningen påvirkes med samlet 0,6 mio. kr. det første år, og der er 396 mio. kr. i kassebeholdningen ultimo 2027.

Anlæg

På anlægssiden er der de seneste år prioriteret en lang række store projekter, som er under planlægning og etablering de kommende år. Med afsæt i ambitionerne i konstitueringsaftalen er der hen over foråret foretaget en prioritering af den resterende anlægsramme for 2027 og 2028 i tre boligrelaterede formål forud for budgetlægningsprocessen. Prioritering af anlæg indgår derfor ikke i årets budgetlægning.

Økonomaftalen giver imidlertid finansiering til at afsætte yderligere 18 mio. kr. på anlægsrammen for 2027. Heraf er parterne enige om, at der med afsæt i Aftalen om

folkeskolens kvalitetsprogram skal afsættes midler til bedre faglokaler i folkeskolen. Parterne er enige om at afsætte 9,24 mio. kr. i 2027 og dermed fortsætte de investeringer i faglokaler, som er foretaget siden 2025.

De resterende midler på anlægsrammen i 2027 på 8,76 mio. kr. afsættes som kommunens bidrag til velkomstcenter i Frøslevlejren. Hvis der ikke opnås tilsagn fra fonde, går midlerne tilbage til fornyet anlægsprioritering i budgetlægningen for 2028.

De samlede prioriteringer på anlægssiden ligger i forlængelse af de seneste års budgetlægning med ambitiøse og væsentlige investeringer med flerårigt sigte i Aabenraa Kommune. Der har været mulighed for at prioritere anlæg for over 300 mio. kr. i 2027-2028.

I erkendelse af, at en række anlægsprojekter ofte tager længere tid at gennemføre i forhold til det bevilgede tidspunkt i budgetlægningen, tilføres den ikke udmøntede del af driftspuljen i 2029 og 2030 puljen til imødekommelse af prisstigninger på anlæg. Midlerne afsættes på drift og skal ikke rulle i det sidste overslagsår. Der afsættes 1,5 mio. kr. i 2029 og 6 mio. kr. i 2030.

Parterne er enige om at indlede en proces i efteråret 2026 med at kvalificere en række store projekter med henblik på at kunne prioritere projekter i årene 2029 og 2030 ved næste års budgetlægningsproces. I lyset heraf, afsætter parterne 0,5 mio. kr. på driften til at opdatere plejeboligstrategien og afdække perspektiverne for delvis anvendelse af det tidligere rådhus i Bov.

Den videre proces

Der er tale om et budgetforlig, som danner grundlag for både at understøtte kommunens ambitioner i udviklingsstrategien "Det Gode Liv" og samtidig sikrer de økonomiske rammer for at levere god service på de store velfærdsområder. Det er vel at mærke efter, at der er omfordelt midler fra børneområdet til ældreområdet i henhold til demografimodellerne.

I det omfang der kommer midler i finansloven til de samme indsatser, som forligsparterne har prioriteret i budgetaftalen, foretages modregning. Forligsparterne er enige om, at forligspartnerne foretager en prioritering af midlerne herfra.

Parterne er enige om, at de kun i fællesskab fremsætter ændringsforslag, eventuelt med afsæt i høringssvar fra Seniorrådet, Handicaprådet og HMU samt behovet for aftaleoverholdelse på landsplan i forbindelse med den koordinerede budgetproces, samt teknisk begrundede ændringsforslag.